

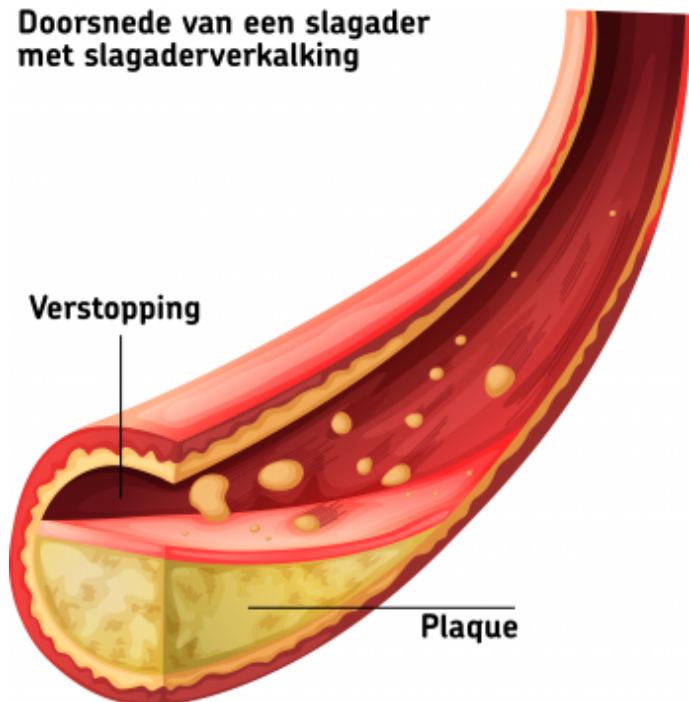
Aandoening

Vernauwing van de beenslagader (etalagebenen)

Bij etalagebenen is er sprake van een verstopping of vernauwing in de beenslagaders door verkalking. Dit heet ook wel perifeer arterieel (slagaderlijk) vaatlijden.

Bij slagaderverkalking gaan witte bloedcellen en vetachtige stoffen in en op de beschadigde vaatwand vastzitten (plaque). Vooral roken veroorzaakt beschadigingen aan de binnenkant van de bloedvaten. Doordat de plaque naar binnen aangroeit, neemt deze steeds meer plaats in en vernauwt dus de slagader. Door de vernauwing vermindert de bloedtoevoer naar de benen. De beenspieren krijgen dan minder zuurstof. Daardoor krijgt u pijnklachten bij het lopen.

Doorsnede van een slagader met slagaderverkalking

Deze pijn trekt weer weg als u een paar minuten stopt met lopen. De aandoening wordt daarom ook wel 'etalagebenen' genoemd; u stopt even met lopen alsof u even in de etalage wilt kijken.

U heeft meer kans op etalagebenen als u rookt, overgewicht heeft, te weinig beweegt en ongezond eet. Bij een te hoog cholesterol en/of hoge bloeddruk is de kans op etalagebenen groter.

Onderzoeken

Om de diagnose te kunnen stellen, meet de arts uw bloeddruk en doet een lichamelijk onderzoek bij u. Soms zijn er ook nog een paar aanvullende onderzoeken nodig, bijvoorbeeld een looptest.

Enkel-arm index + doppler

Met dit onderzoek kan de vaatlaborant bepalen of u vernauwingen heeft in de slagaders van de benen.

Bij dit onderzoek wordt de toestand van de bloedvaten in uw benen onderzocht. Daarbij worden aan de benen en aan de armen de bloeddrukken bepaald met behulp van bloeddrukmanchetten en ultrageluidsgolven.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/enkel-arm-index-doppler>

Duplexonderzoek van de bloedvaten in de buik

Bij een duplexonderzoek van uw buik brengt de vaatlaborant met geluidsgolven het bloedvat in beeld en meet de bloeddorstrooming in uw bloedvaten (snelheid en richting).

Met dit onderzoek kan de arts problemen in de bloedvaten van uw buik opsporen. Duplex betekent 'tweevoudig'. Bij een duplexonderzoek wordt gebruik gemaakt van 2 technieken, namelijk echografie en doppler. Beide werken met geluidsgolven die voor mensen niet hoorbaar zijn (ultrageluid). Met echografie is het mogelijk om vanaf de buitenkant in 'het lichaam' te kijken. Zo kunnen de bloedvaten zichtbaar gemaakt worden op het beeldscherm. Met doppler kan het stroomgedrag van het bloed worden beoordeeld.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/duplexonderzoek-van-de-bloedvaten-in-de-buik>

CT-scan met contrastvloeistof via de ader (intraveneus IV)

Bij dit onderzoek worden, door middel van een smalle bundel röntgenstralen, afbeeldingen gemaakt van uw lichaam.

CT-scan staat voor Computer Tomografie. De radiodiagnostisch laborant maakt röntgenfoto's van de plaats die de arts wil onderzoeken. U krijgt voor en/of tijdens het onderzoek een injectie met contrastvloeistof in uw arm. Daardoor kan de laborant vooral uw bloedvaten beter in beeld brengen. Met de scan kan de arts afwijkingen aan de bloedvaten, organen en botten beter opsporen of beter in beeld krijgen.

LET OP! U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens EEN DAG vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/ct-scan-met-contrastvloeistof-via-de-ader-intraveneus-iv>

MRI- en MRA-onderzoek

Met behulp van het MRI-onderzoek kunnen pezen, spieren, hersenweefsel, kraakbeen, tussenwervelschijven, organen of bloedvaten zichtbaar worden gemaakt.

Een MRA-onderzoek is bijna hetzelfde als een MRI-onderzoek, maar bij MRA-onderzoek worden alleen de bloedvaten bekeken. Om de bloedvaten duidelijk zichtbaar te maken krijgt u meestal een contrastvloeistof toegediend via een infuus. Voor de leesbaarheid spreken we hieronder verder alleen over 'MRI-onderzoek', maar alle informatie is ook van toepassing op het MRA-onderzoek.

LET OP!

- U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens 3 DAGEN vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.
- We vragen u om ruim van tevoren de vragenlijst in te vullen. Heeft u één of meer vragen met JA beantwoord? Neem dan contact op met afdeling Radiologie.

In dit filmpje kunt u zien hoe een MRI-scan wordt gemaakt. In dit filmpje gaat het om een MRI-scan van de lever.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/mri-en-mra-onderzoek>

Behandelingen

Afhankelijk van de ernst van de situatie en om welke slagader het gaat, zijn er verschillende behandelmogelijkheden.

Meestal adviseert de arts u eerst uw leefwijze aan te passen: niet roken, gezond eten en veel lopen.

Wanneer is vastgesteld dat u etalagebenen heeft, kan uw vaatchirurg u doorverwijzen naar het Multidisciplinair Vasculair Centrum (<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/multidisciplinair-vasculair-centrum-multivasc>). Hier kan een aanvullende behandeling met medicijnen worden gestart, als dit nodig is om het risico op een verslechtering van uw ziekte te verkleinen. Verdere behandelingen vindt u hieronder.

Looptraining bij etalagebenen

Bij een vernauwing in de beenslagaders

(<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aandoeningen/etalagebenen-vernauwing-van-de-beenslagader>) of buik/bekkenlagaders zal de vaatchirurg u als eerste behandeloptie looptraining voorschrijven.

Bij de looptraining leert u onder begeleiding van een fysiotherapeut om 'door de pijn heen' te lopen. Door het lopen ontwikkelen zich nieuwe bloedvaten om de verstopte slagaders heen. En de spieren 'leren' om met minder zuurstof te werken. Hierdoor verbetert bij veel mensen de afstand die zij zonder pijn kunnen lopen flink.

Lees de brochure 'Verder met etalagebenen' van de Hartstichting

(http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/sites/default/files/documents/2021-04/Brochure_Verder_met_etalagebenen_Hartstichting.pdf)

Het Jeroen Bosch Ziekenhuis heeft een app ontwikkeld om u te begeleiden tijdens de behandeling voor etalagebenen. De app heet JBZetje (<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/jbzetje-bij-etalagebenen>).

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/looptraining-bij-etalagebenen>

Dotterbehandeling (ballondilatatie) en stentplaatsing op de operatieafdeling

Bij een dotterbehandeling (ballondilatatie) wordt een vernauwing in een bloedvat opgerekt door het opblazen van een ballon.

Als dat nodig is, wordt daarna een stent in het bloedvat geplaatst. Een stent is een buisje van geweven metaal. Het buisje wordt in opgevouwen toestand via een katheter naar de plaats van de vernauwing gebracht. Daarna kan het buisje zich ontplooien en het bloedvat verwijden. Het bloed kan dan weer beter door de slagader stromen.

U wordt voor deze behandeling meestal 1 nacht opgenomen in het ziekenhuis.

Meestal wordt een dotterbehandeling gedaan onder plaatselijke verdoving. De behandeling kan ook plaatsvinden onder algehele narcose of met een regionale anesthesie (hierbij wordt een gedeelte van het lichaam tijdelijk gevoelloos gemaakt). Meer informatie hierover krijgt u van de anesthesioloog. U spreekt de anesthesioloog tijdens uw afspraak met de afdeling Preoperatieve Screening (POS).

U kunt hier lezen hoe deze behandeling meestal verloopt en wat de risico's en bijwerkingen zijn. U moet zich thuis op de behandeling voorbereiden. Het is belangrijk dat u de instructies die wij u hier geven goed opvolgt. De behandeling kan anders misschien niet doorgaan.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/dotterbehandeling-ballondilatatie-en-stentplaatsing-op-de-operatieafdeling>

Hybride operatie (operatie liesslagader en dotterbehandeling bekken- en/of beenslagader)

Wanneer u vaatafwijkingen heeft in de liesslagader en in de bekken- of beenslagader, kan uw vaatchirurg behandelen via een hybride operatie.

Bij een hybride operatie worden 2 technieken van opereren met elkaar gecombineerd, namelijk de trombo-endarteriectomie en de dotterbehandeling. U wordt voor deze operatie enkele dagen opgenomen in het ziekenhuis.

Een trombo-endarterectomie (TEA)

(<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/liesslagader-operatie-trombo-endarterectomie-tea>) is een operatie van een vernauwing in de liesslagader. De vaatchirurg maakt een opening in de liesslagader en schraapt de binnenzijde van de liesslagader schoon.

Bij een dotterbehandeling (<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/dotter-behandeling-en-stentplaatsing>) wordt een vernauwing in een bloedvat opgerekt door het opblazen van een ballon. Daarna wordt, als daar reden voor is, een stent geplaatst. Een stent is een buisje van geweven metaal. Het buisje wordt gevouwen via een katheter naar de plaats van de vernauwing gebracht. Daarna kan het buisje zich ontplooiën en het bloedvat wijder maken. Het bloed kan dan weer beter door de slagader stromen. In uw geval voert de vaatchirurg de dotterbehandeling uit via de schoon geschraapte liesslagader.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/hybride-operatie-operatie-liesslagader-en-dotterbehandeling-bekken-enof-been-slagader>

Bypass operatie bij vernauwing van de beenslagaders

Een bypassoperatie is een chirurgische ingreep voor de behandeling van vernauwde slagaders.

Bypass betekent letterlijk 'omleiding' of 'overbrugging'. Bij deze operatie maakt de vaatchirurg een omleiding langs de afgesloten slagader. Hierdoor kan het bloed om de afgesloten plek heen stromen.

Wel of niet opereren?

Door een vernauwing in een beenslagader kunnen verschijnselen optreden van etalagebenen (claudicatio intermittens) (<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aandoeningen/vernuwing-van-de-beenslagader-etalagebenen>). Deze klachten ontstaan vaak pas als het bloedvat voor meer dan de helft vernauwd is. De bloedstroom neemt dan aanzienlijk af. Ook de lengte van het vernauwde deel is van belang. En het komt vaak voor dat er in een bloedvat (traject) meerdere vernauwingen na elkaar zijn. Een bekend voorbeeld is de combinatie van een vernauwing in een bekkenslagader met daaronder een vernauwing in de bovenbeenslagader van hetzelfde been.

Een operatie kan nodig zijn als de klachten zo ernstig zijn dat er sprake is van 'kritieke ischaemie'. Dit is het geval als u met name 's nachts pijn heeft of als uw wonden niet willen genezen. Soms worden deze afwijkingen verholpen met een dotterbehandeling. Helaas is een dotterbehandeling niet voor iedereen mogelijk of de beste behandeling. Dan heeft een operatie de voorkeur.

Maar opereren is meer risicovol dan dotteren. Om de risico's zo veel mogelijk te beperken wordt u enige tijd voor de operatie onderzocht op de afdeling Preoperatieve Screening (POS). Het kan nodig zijn dat u ook nog onderzocht wordt door een internist, cardioloog en/of longarts. Om de operatie te ondergaan moet u in goede conditie zijn.

Om een beslissing te kunnen nemen over wel/niet opereren is het van groot belang dat alle vaatafwijkingen duidelijk in kaart worden gebracht. Dit wordt gedaan met behulp van een zogenaamd doppler- en/of duplex-onderzoek en een CT-scan of MRI van de bloedvaten.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/bypass-operatie-bij-vernuwing-van-de-beenslagaders>

Poliklinieken en afdelingen

Vaatchirurgie

Vaatchirurgen behandelen patiënten met vaataandoeningen, zoals een vaatvernauwing of juist een aneurysma (verwijding van het bloedvat).

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/vaatchirurgie>

Multidisciplinair Vasculair Centrum (MultiVasC)

Het MultiVasC is een kennis- en behandelcentrum voor patiënten die bekend zijn met een ziekte aan de bloedvaten.

<http://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/multidisciplinair-vasculair-centrum-multivasc>

